

PRAVNI POLOŽAJ TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U STEČAJU

Sunko, Zrinka

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:290441>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-16**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

PRAVNI POLOŽAJ TRGOVAČKIH
DRUŠTAVA U STEČAJU

Mentor:

Doc.dr.sc. Ratko Brnabić

Student:

Zrinka Sunko

Split, rujan, 2019.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1 Definiranje problema	2
1.2 Cilj rada.....	2
1.3. Metode rada	2
1.4. Struktura rada	2
2. PRAVNI POLOŽAJ TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U STEČAJU.....	3
2.1. Trgovačko društvo.....	3
2.1.1. Općenito	3
2.1.2. Vrste trgovačkih društava	3
2.2. Stečajni razlozi.....	7
2.2.1. Nesposobnost za plaćanje	8
2.2.2. Prezaduženost	9
2.2.3. Prijeteća nesposobnost za plaćanje	9
2.3. Stečajni postupak.....	10
2.3.1. Predstečajni postupak.....	10
2.3.2. Pokretanje stečajnog postupka	11
2.3.3. Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka	14
2.3.4. Stečajna masa.....	15
3. TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA	16
3.2. Stečajni upravitelj.....	18
3.3. Odbor vjerovnika	19
4. STEČAJNI PLAN	21
4.2. Prihvaćanje i potvrda plana	23
5. PRIJAVA TRAŽBINE	23
5.1. Rok za prijavu tražbine	24

5.2. Isplatni redovi	25
6. ZAKLJUČENJE STEČAJNOG POSTUPKA	26
6.1. Obustava stečajnog postupka	26
LITERATURA	29
PRILOZI.....	30
SAŽETAK.....	31
SUMMARY.....	32

1. UVOD

Stečajni postupak možemo definirati kao posebnu vrstu izvanparničnog postupka koja se provodi nad pravnim osobama te nad imovinom trgovaca pojedinaca i obrtnika (dužnik pojedinac). Sam cilj stečajnog postupka je skupno namirenje vjerovnika stečajnog dužnika, unovčenjem njegove imovine i podjelom onoga što se dobije vjerovnicima razmjerno redu i veličini njihovih tražbina prema redosljedu utvrđenom u SZ-u. Stečajni dužnik tj. fizička osoba nakon zaključenja stečajnog postupka, odgovara bez ograničenja za svoje preostale obveze, osim ako najkasnije na izvještajnom ročištu ne podnese prijedlog za oslobođenje od preostalih obveza i sud donese rješenje kojim određuje oslobođenje od preostalih obveza.

Trgovački sudovi prosječno prime otprilike 4.000 stečajnih predmeta godišnje, i isto toliko ih riješe. Zabrinjavajući je podatak, da u samo 4% stečajnih postupaka dužnik ima samo imovinu. Iako se dijelom može prihvatiti mišljenje da su za takvo stanje odgovorna složena pravila, uzrok tome je puno dublji i nalazi se u nepravodobnom pokretanju stečajnih postupaka. Stečajni postupci, unatoč postojanju stečajnoga razloga i pravila o kaznoj i građanskoj odgovornosti, pokreću se prekasno ili se uopće ne pokreću, što dovodi do toga da zbog "rasprodane" imovine, nema oporavka dužnika niti se ima što podijeliti vjerovnicima. Nesposobnost za plaćanje, neispunjavanje obveza i nepostojanje odgovornosti za nesavjesno poslovanje kao da su postali svima prihvatljivi. Unatoč tome, potreba za sveobuhvatnom reformom godinama je u potpunosti ignorirana. Radilo se samo o jednostavnim zahvatima, dok se temeljitom reformom, radi zaštite zajamčenih prava, nije dublje bavilo. Sve mjere zajedno do sada poduzete u svrhu poticanja pravodobnog pokretanja stečajnih postupaka nisu mogle otkloniti izrazitu dominaciju visokog praga tolerancije i pasivnosti svih "zainteresiranih" sudionika.

Posezanje za mjerama koje će uspostaviti snažan sustav, koji će osigurati ostvarenje zajamčenih prava bilo je neizbježno. Novi Stečajni zakon, koji je stupio na snagu 1. rujna 2015., unosi brojne novine koje trebaju otkloniti temeljne slabosti dosadašnjeg sustava.

1.1 Definiranje problema

Predmet ovog rada je pravni položaj trgovačkih društava u stečaju koji se temelji na uočavanju mogućih uzroka i povoda stečaja. Stečajni zakon uređuje uvjete za otvaranje stečajnih postupaka, stečajni postupak, položaj vjerovnika u postupku, pravne posljedice otvaranja i provedbe stečajnog postupka, stečajni plan, osobnu upravu dužnika nesposobnog za plaćanje te uvjete i učinke oslobađanja dužnika od preostalih obveza. Osnovna svrha postojanja trgovačkih društava je ostvarenje dobiti nastupanjem na tržištu. Svako trgovačko društvo koje ne podmiruje svoje obaveze u skladu s tim ne ostvaruje temeljnu svrhu svog postojanja na tržištu, pri čemu nisu bitni razlozi zbog kojih mu to nije uspjelo.

1.2 Cilj rada

Cilj rada je razraditi sam postupak pokretanja stečajnog postupka kao i pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka. Cilj je da se čitatelj upozna sa osnovnim stavkama stečaja te da razumije samu problematiku stečaja trgovačkih društava.

1.3. Metode rada

Metode koje se koriste u ovom radu su metoda analize i sinteze, metoda indukcije, komparacije, deskriptivna metoda i statističke metode. U radu se za literaturu koriste knjige, znanstveni članci te podaci dostupni na internetskim stranicama.

1.4. Struktura rada

Rad se sastoji od 7 poglavlja, uključujući uvod i zaključak. U uvodnom poglavlju definira se problem rada, metode koje su korištene prilikom pisanja rada te sam cilj istraživanja. U drugom poglavlju navodi se što je to trgovačko društvo i koje vrste postoje, zatim koji su to stečajni razlozi zbog kojih dolazi do samog postupka stečaja. Nadalje, navodi se cijeli postupak stečaja kao i pravne posljedice do kojih se dolazi otvaranjem stečajnog postupka te definicija i svrha stečajne mase. U trećem poglavlju navedena su tijela koja sudjeluju u postupku stečaja te njihova zaduženja i ovlasti. Četvrto poglavlje opisuje izradu stečajnog plana. U petom poglavlju definira se prijava tražbine koja se dijeli na rok za prijavu tražbine te isplatne redove. Šesto poglavlje odnosi se na zaključenje stečajnog postupka te na obustavu stečaja. Na kraju rada nalazi se literatura, prilozi i sažetak.

2. PRAVNI POLOŽAJ TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U STEČAJU

2.1. Trgovačko društvo

Trgovačko društvo je pravna osoba čije su osnivanje i ustrojstvo navedeni ZTD-om. Trgovačka društva definiramo kao pravne osobe koje nastaju ugovorom između dviju ili više fizičkih i pravnih osoba koje udruženim kapitalom ili radom posluju pod istom tvrtkom radi postizanja zajedničkih ciljeva, obično stjecanja dobiti i profita. Iznimno u našem sustavu trgovačkih društava kapitala društvo može postojati ako ga osnuje i jedna osoba.¹

2.1.1. Općenito

Hrvatsko je pravo utvrdilo da su sva trgovačka društva pravne osobe te da su njihovo osnivanje i ustroj uređeni zakonom. Pored toga, naše je pravo prihvatilo načelo francuskoga trgovačkog prava prema kojemu su sva trgovačka društva pravne osobe. Trgovačko društvo stječe svojstvo pravne osobe upisom u sudski registar, a gubi ga brisanjem iz njega. Stoga upis u našem pravu ima i konstitutivni značaj. Svrha je stjecanje pravne i poslovne sposobnosti društva te da može u pravnom prometu stjecati prava i preuzimati obveze, biti vlasnik pokretnih i nepokretnih stvari te da može tužiti i biti tuženo pred državnim ili izabranim sudom.

2.1.2. Vrste trgovačkih društava

Trgovačka društva klasificiraju se u dvije temeljne skupine:

- ⇒ **društva osoba**- članovi su vezani svojom osobnošću i radom, a mora postojati i barem jedan član koji će za obveze društva odgovarati cijelom svojom imovinom. Tu spadaju javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje koje je i pravna osoba i trgovačko društvo osoba
- ⇒ **društva kapitala**- to su društva kojima je temelj udruživanja kapital, a ne osoba. Članovi u društvo unose određeni kapital, odnosno stvari i prava koja su izražena u novcu, a za obveze društva neodgovaraju imovinom koju oni nisu unijeli u društvo. Tu spadaju dioničko društvo i dioničko društvo s ograničenom odgovornošću.

¹ Gorenc V. 2010., Pravo trgovačkih društava, Zaprešić, str.50.

Zakon o trgovačkim društvima uređuje ove oblike trgovačkih društava:

- ⇒ javno trgovačko društvo (j.t.d.)
- ⇒ komanditno društvo (k.d.)
- ⇒ dioničko društvo (d.d.)
- ⇒ društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.)
- ⇒ gospodarsko interesno udruženje (GIU) kao trgovačko društvo osoba posebne vrste (*sui generis*)

Naš ZTD i usporedna prava uređuju i tajno društvo koje ima samo takav naziv, a uopće nije društvo, već obveznopravni ugovor. Navedena društva smatraju se trgovcima, bez obzira imaju li sva svojstva trgovca (da gospodarsku djelatnost obavljaju samostalno, trajno radi ostvarivanja dobiti). Naime, trgovačka društva mogu se osnivati bilo radi obavljanja kakve gospodarske, ali i bilo koje druge djelatnosti (čl. 2. st. 4. ZTD-a), što znači da je kroz oblik trgovačkog društva moguće obavljati i neke druge negospodarske djelatnosti, a pritom se ipak smatrati trgovcem u juridičkom smislu. Tako je, primjerice moguće obavljati djelatnost socijalne skrbi koja nije gospodarska djelatnost kroz oblik trgovačkog društva i pritom se smatrati trgovcem. Dakle, javno trgovačko društvo, komanditno društvo, dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću i gospodarsko interesno udruženje uvijek se smatraju trgovcima, bez obzira na djelatnost koju obavljaju.

JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO (j.t.d.)- javno trgovačko društvo jest trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, a svaki član društva odgovara vjerovnicima društva neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom. Član društva ne može bez suglasnosti ostalih članova raspolagati svojim udjelom u društvu. Javno trgovačko društvo, kao i sva ostala trgovačka društva, nastaje upisom u sudski registar, ali prije upisa u sudski registar postupak obično teče na način da članovi društva prvo sklapaju osnivački akt, u ovom slučaju društveni ugovor te unose svoje uloge u društvo i konačno podnose prijavu za upis u sudski registar. Ugovorom o društvu članovi društva uređuje buduće odnose unutar društva. Za razdoblje od sklapanja društvenog ugovora do upisa u sudski registar na društvo se primjenjuju odredbe ZTD-a o preddruštvu. Članovi prilikom osnivanja društva dužni su unijeti uloge u društvo, međutim treba napomenuti da unošenje uloga kod javnog trgovačkog društva ne treba miješati s unosom temeljnog kapitala kod društva kapitala.

Također, treba naglasiti da je kod javnog trgovačkog društva u društvo moguće unijeti i rad, što čini razliku spram društva kapitala, kod kojih je moguće unijeti samo novac, stvari i prava. Javno trgovačko društvo prestaje zbog: isteka vremena za koje je osnovano, odlukom članova društva, pravomoćnom odlukom suda kojom se utvrđuje da je upis društva u sudski registar bio nezakonit, stečajem društva, smrti, odnosno prestankom nekoga od članova društva, ako što drugo ne proizlazi iz društvenoga ugovora, ostvarivanjem stečaja nad nekim od članova društva, otkazom nekoga od članova društva te pravomoćnom odlukom suda.²

KOMANDITNO DRUŠTVO (k.d.)- komanditno je društvo trgovačko društvo u koje se udružuju dvije ili više osoba radi trajnog obavljanja djelatnosti pod zajedničkom tvrtkom, od kojih najmanje jedna odgovara za obveze društva neograničeno i solidarno cijelom svojom imovinom (komplementar), a najmanje jedna odgovara za obveze društva samo do iznosa određenog imovinskog uloga u društvo (komanditor). U pogledu odgovornosti članova postoji dvojnost. Komplementari tako odgovaraju neograničeno solidarno cijelom svojom imovinom, pri čemu je njihova odgovornost akcesorne naravi, dok s druge strane, odgovornost komanditora uređena je s obzirom na njegov specifični položaj. Komanditno društvo, kao i ostala trgovačka društva nastaje upisom u sudski registar, članovi društva prvo sklapaju osnivački akt, tj. društveni ugovor te podnose prijavu za upis u sudski registar. Komanditno društvo nema posebne organe društva, što znači da društvom upravljaju njegovi članovi. Komanditno društvo ne prestaje smrću ili prestankom, kako je to određeno kod javnog trgovačkog društva.³

DIONIČKO DRUŠTVO (d.d.)- dioničko društvo je trgovačko društvo kapitala u kojemu članovi (dioničari) sudjeluju s ulozima u temeljnom kapitalu podijeljenom na dionice. Dioničko društvo može osnovati i samo jedna osoba, odnosno društvo može imati i samo jednog dioničara. Dioničko društvo je pravna osoba koja pravnu osobnost stječe upisom u sudski registar. Društvo odgovara za svoje obveze svom svojom imovinom. Dioničari ne odgovaraju za obveze društva. Temeljni akt dioničkog društva je statut. Njime se uređuje unutarnji ustroj društva. U osnivanju društva sudjeluju osnivači, to nisu svi dioničari

² Hrvatska obrtnička komora (Croatian chamber of trades and crafts) dostupno na: [https://www.hok.hr/statistika > trgovacka drustva i obrti](https://www.hok.hr/statistika/trgovacka_drustva_i_obrti) (07.09. 2019.)

³ Tekst Hrvatske enciklopedije dostupan na: [www.enciklopedija.hr > natuknica](http://www.enciklopedija.hr/natuknica) (07. 09. 2019.)

društva već samo oni koji usvoje statut, a kod sukcesivnog osnivanja to su dioničari čiji ulogi nisu u novcu, iako ne sudjeluju u usvajanju statuta. Prijavu za upis društva u sudski registar podnose svi članovi uprave i nadzornog odbora, odnosno svi izvršni direktori i članovi upravnog odbora. Sud je po podnesenoj prijavi dužan provjeriti je li društvo uredno osnovano i sadržava li prijava zakonom propisani sadržaj te jesu li joj priložene propisane isprave. Dioničko društvo prestaje: istekom vremena određenoga u statutu, odlukom glavne skupštine koja se mora donijeti s glasovima koji predstavljaju najmanje tri četvrtine temeljnoga kapitala zastupljenoga na glavnoj skupštini društva pri donošenju odluke, pravomoćnom odlukom registarskog suda kojom se određuje brisanje društva po službenoj dužnosti, pripajanjem društva drugome društvu, odlukom stečajnog vijeća o otvaranju i zaključenju stečajnog postupka, otvaranjem stečajnog postupka te ukidanjem društva.⁴

DRUŠTVO S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU (d.o.o.)- društvo s ograničenom odgovornošću najčešći je oblik trgovačkog društva u Hrvatskoj. Društvo s ograničenom odgovornošću trgovačko je društvo u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba ulažu temeljne uloge s kojima sudjeluju u unaprijed ugovorenom temeljnom kapitalu. Temeljni ulogi ne moraju biti jednaki. Nijedan osnivač ne može pri osnivanju preuzeti više temeljnih uloga, ali ih kasnije može steći. Poslovni udjeli ne mogu se izraziti u vrijednosnim papirima, prenosivi su i nasljedivi. Pritom će za prijenos poslovnog udjela biti potreban ugovor sklopljen u obliku javnobilježničkog akta ili privatne isprave koju potvrdi javni bilježnik. Društvenim ugovorom mogu se za prijenos poslovnoga udjela postaviti i drugi uvjeti, primjerice suglasnost društva. Dioničko društvo s ograničenom odgovornošću prestaje odlukom članova koja se donosi jednoglasno, odlukom suda te stečajem udruženja (okončanjem stečajnog postupka udruženje se briše iz sudskog registra).⁵

GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE (GIU)- gospodarsko interesno udruženje pravna je osoba koju osnivaju dvije ili više fizičkih i pravnih osoba da bi olakšale i promicale obavljanje gospodarskih djelatnosti koje čine predmete njihovog poslovanja, ali tako da ta pravna osoba za sebe ne stječe dobit. Osnovne značajke g.i.u.-a su: da je to društvo osoba, što ujedno znači da je i trgovačko društvo i istovremeno pravna osoba, da su osnivači dvije ili više fizičkih i pravnih osoba, da se osniva da bi olakšalo,

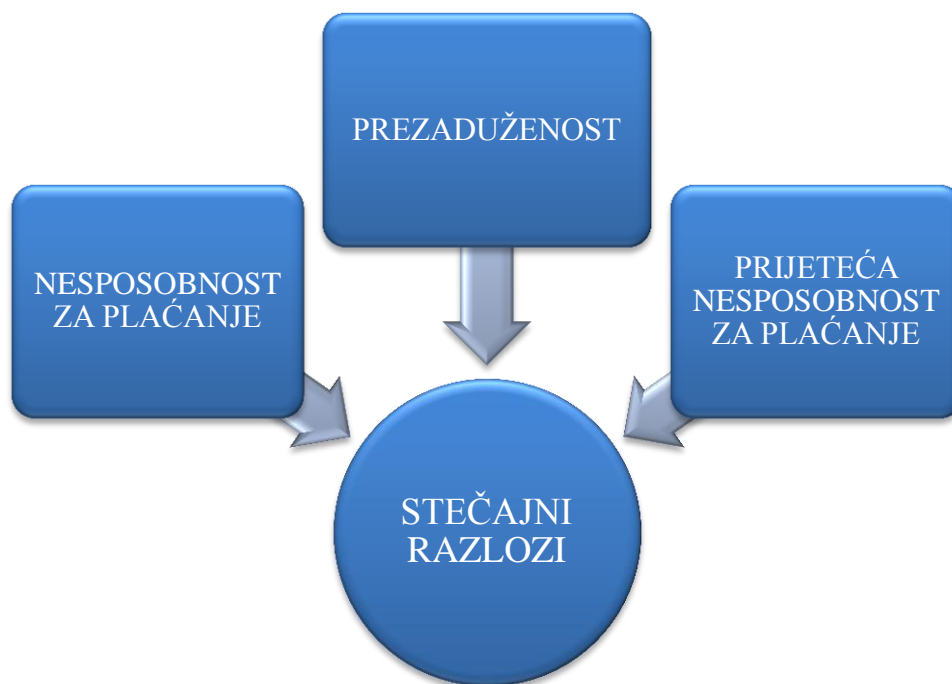
⁴ Gorenc, V., op. cit. (bilj.1.), str. 70.-72.

⁵ Ibid., str. 72.-74.

promicalo, poboljšalo ili povećalo učinak obavljanja gospodarskih djelatnosti njegovih osnivača te da stječe dobit za svoje članove, a ne za sebe. Organi gospodarskog interesnog udruženja su članovi koji djeluju zajedno, uprava i drugi organi određeni ugovorom o osnivanju kao tijela gospodarskog interesnog udruženja. Gospodarsko interesno udruženje prestaje odlukom članova koja se donosi jednoglasno osim ako ugovorom nije drugčije određeno, odlukom suda te stečajem udruženja.⁶

2.2. Stečajni razlozi

Predstečajni i stečajni postupak mogu se otvoriti samo ako sud utvrdi postojanje kojega od zakonom propisanih razloga. Za razliku od vjerojatnosti postojanja kojega od razloga koji se javlja u funkciji specifične procesnopravne pretpostavke o kojoj ovisi dopustivost podnošenja prijedloga za otvaranje postupka, u fazi odlučivanja o prijedlogu, izvjesnost postojanja razloga predstavlja materijalnoppravnu pretpostavku o osnovanosti prijedloga.⁷

Slika 1. Stečajni razlozi

Izvor: <https://www.mingo.hr/public/Vksp15>

⁶ Ibid. ,str. 74.-76.

⁷ Stečajni zakon, (Nar. nov. br., 71/15), čl. 4. st. 1. i čl. 5. st. 1.

2.2.1. Nesposobnost za plaćanje

Dužnik je nesposoban za plaćanje ako ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze. SZ je odredio i presumpciju kada se smatra da je dužnik nesposoban za plaćanje. Smatrat će se da je dužnik nesposoban za plaćanje ako ima evidentirane nepodmirene obveze kod banke koja za njega obavlja poslove platnog prometa u razdoblju dužem od 60 dana, a koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za naplatu, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa. Okolnost da je dužnik u tom razdoblju imao sredstava na drugim svojim računima kojima su se mogle namiriti sve te tražbine, ne znači da je on sposoban za plaćanje. Postojanje ove presumpcije dokazuje se potvrdom pravne osobe koja za dužnika obavlja poslove platnog prometa.

Presumirana nesposobnost za plaćanje postoji, ako dužnik:

1. u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija ima jednu ili više evidentiranih osnova za plaćanje u razdoblju dužem od 60 dana koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa, ili
2. nije isplatio tri uzastopne plaće koje radniku pripadaju prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, odnosno prema drugom aktu kojim se uređuju obveze poslodavca prema radniku⁸

Navedene presumpcije insolventnosti neće se primjeniti ako dužnik tijekom prethodnoga postupka namiri sve tražbine koje je na temelju valjanih osnova za plaćanje trebalo naplatiti sa svih njegovih računa ili ako dođe do pristupanja dugu. Namirenje tražbina dužnik može dokazivati samo javnom ili javno ovjerenom ispravom ili potvrdom Financijske agencije.⁹ Postojanje evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje dokazuje se potvrdom Financijske agencije, Financijska agencija dužna je na zahtjev dužnika ili vjerovnika, bez odgode, izdati takvu potvrdu. U protivnom, Financijska agencija odgovara za štetu koju bi podnositelj zahtjeva zbog toga mogao pretrpjeti.¹⁰ Neisplata plaće i neplaćanje doprinosa i poreza dokazuju se obračunom neisplaćene plaće koji je sastavljen u skladu s propisima. Uz obračun, podnositelj prijedloga dužan je dostaviti potvrdu Ministarstva financija- Porezne uprave

⁸ Stečajni zakon, NN 71/15, čl. 6. st. 2.

⁹ Čl. 6. st. 3. SZ-a.

¹⁰ Čl. 4. st. 3. i čl. 6. st. 4. SZ-a.

kojom se potvrđuje da je dostavljeni obračun o neisplati plaće sastavljen u skladu s propisima.¹¹

2.2.2. Prezaduženost

Prezaduženost nastupa kada je imovina dužnika pravne osobe manja od postojećih obveza. Ne smatra se da je dužnik prezadužen ako se, prema okolnostima slučaja (razvojnem programu, raspoloživim izvorima sredstava, vrsti imovine, pribavljenim osiguranjima i slično), osnovano može pretpostaviti da će dužnik pravna osoba nastavljanjem poslovanja uredno ispunjavati svoje obveze po dospijeću ili ako za obveze društva osoba solidarno odgovara član društva fizička osoba nad čijom imovinom nije pokrenut ili otvoren stečajni postupak.¹² Radi zaštite vjerovnika, a uzimajući u obzir mogućnost da se nad imovinom fizičke osobe provodi stečajni postupak, Novelom je za primjenu navedenog izuzetka dodan zahtjev da nad imovinom fizičke osobe, kao člana društva, ne smije biti pokrenut niti otvoren stečajni postupak.¹³

2.2.3. Prijeteća nesposobnost za plaćanje

Prijeteća nesposobnost za plaćanje (prijeteća insolventnost) jedini je predstečajni razlog. Sam dužnik može predložiti otvaranje stečajnog postupka ako učini vjerojatnim da svoje već postojeće obveze neće moći ispuniti po dospijeću. Ovom odredbom omogućeno je upravi dužnika da pokrene stečajni postupak u slučaju kada, prema redovnom tijeku poslovanja, neće biti u mogućnosti podmirivati postojeće obveze po dospijeću. Za razliku od nesposobnosti za plaćanje koja zahtijeva postojanje dospjelih obveza, kod prijeteće insolventnosti dovoljno je samo postojanje obveza, a ne i njihova dospelost. Da bi sud stekao uvjerenje o postojanju toga razloga, na podnositelju prijedloga je teret dokaza da svoje postojeće obveze neće moći ispuniti po dospijeću.

Postojanje prijeteće nesposobnosti za plaćanje presumira se ako su ispunjene sljedeće pretpostavke:

1. ako nisu nastale okolnosti zbog kojih se smatra da je dužnik postao nesposoban za plaćanje

¹¹ Čl. 4. st. 4. i čl. 6. st. 5. SZ-a.

¹² Čl. 7. SZ-a.

¹³ Stečajni zakon, NN 71/15

2.

- a) ako dužnik u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje koji vodi Financijska agencija ima jednu ili više evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje koje je trebalo, na temelju valjanih osnova za plaćanje, bez daljnjeg pristanka dužnika naplatiti s bilo kojeg od njegovih računa ili
- b) ako duže od 30 dana kasni s isplatom plaće koja radniku pripada prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu, odnosno prema drugom aktu kojim se uređuju obveze poslodavca prema radniku ili
- c) ako u roku od 30 dana ne uplati doprinose i poreze prema plaću računajući od dana kada je radniku bio dužan isplatiti plaću.¹⁴

2.3. Stečajni postupak

Stečajni postupak je posebna vrsta izvanparničnoga postupka koji se provodi radi skupnog namirenja svih vjerovnika stečajnoga dužnika i to unovčenjem njegove imovine te podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima.

Skupno namirenje svih vjerovnika stečajnoga dužnika koje se provodi unovčenjem njegove imovine i podjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima rezultirat će prestankom postojanja stečajnoga dužnika pravne osobe, osim ako vjerovnici stečajnoga dužnika ne prihvate stečajni plan na kojega stečajni dužnik pristaje. Stečajni dužnik fizička osoba (dužnik pojedinac), nakon zaključenja stečajnoga postupka, odgovara bez ograničenja za svoje preostale obveze, osim ako najkasnije na izvještajnom ročištu ne podnese prijedlog za oslobođenje od preostalih obveza i sud donese rješenje kojim određuje oslobođenje od preostalih obveza.¹⁵

2.3.1. Predstečajni postupak

U svrhu preventivnog rješavanja problema insolventnosti u hrvatski pravni sustav uveden je institut predstečajne nagodbe. Tim se institutom nastojalo poduzetniku koji je postao nelikvidan ili insolventan omogućiti financijsko restrukturiranje na temelju kojega će postati likvidan i solventan, a s druge strane vjerovnicima omogućiti povoljnije uvjete namirenja njihovih tražbina od uvjeta koje bi ostvarili da je protiv dužnika pokrenut

¹⁴ Čl. 4. st. 2. SZ-a.

¹⁵ Čuveljak, J. et al. (2010) Osnove trgovačkog prava, Zagreb, str. 288.

stečajni postupak. Dakle, njime je poduzetniku pružena mogućnost izbjeći stečaj, iako su se kod njega ostvarili stečajni razlozi. Međutim, zbog dvojbi i problema koji su se pojavili u pravnoj praksi i doktrini, a koji se odnose na razgraničenje nadležnosti tijela izvršne i sudbene vlasti, nedostatne uloge suda te položaj i zaštitu vjerovnika, predstečajni postupak sa značajnim izmjenama inkorporiran je u Stečajni zakon.¹⁶

2.3.2. Pokretanje stečajnog postupka

Stečajni postupak se može pokrenuti prijedlogom vjerovnika ili dužnika. Vjerovnik je ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine i kojega od stečajnih razloga, odnosno nesposobnost za plaćanje ili prezaduženost. No, različni vjerovnici mogu predlagati otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom samo ako učine vjerojatnim da se njihova tražbina neće moći potpuno namiriti iz predmeta na koji se odnosi njihovo razlučno pravo. Prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka nad pravnom osobom može u ime dužnika podnijeti svaka osoba ovlaštena za zastupanje pravne osobe po zakonu, te svaki likvidator u slučaju kada postoji koji od stečajnih razloga, pa i slučaju kada prijeti nesposobnost za plaćanje. Ako je trgovačko društvo nesposobno za plaćanje ili prezaduženo, uprava koja vodi društvo mora bez odgode, a najkasnije dvadeset jedan dan po nastanku nesposobnosti za plaćanje ili prezaduženosti, predložiti otvaranje stečajnoga postupka. One osobno odgovaraju vjerovnicima za štetu koju su im prouzročili propustom svoje dužnosti utvrđene tom odredbom.¹⁷

Prethodni postupak

Na temelju prijedloga stečajni sudac donosi rješenje o pokretanju postupka radi utvrđivanja uvjeta za otvaranje stečajnoga postupka (prethodni postupak) ili taj prijedlog odbacuje rješenjem. Prijedlog za odbacuje ako nije uplaćen traženi predujam, zatim ako je iz prijedloga vidljivo da predlagatelj nije aktivno legitimiran za podnošenje prijedloga, potom ako se utvrdi da je nad predlagateljem već otvoren stečajni postupak. No ako su ispunjene osnovne pretpostavke za pokretanje postupka prethodnoga postupka, sud donosi rješenje o pokretanju prethodnoga postupka. U tijeku tog prethodnog postupka utvrđuje se jesu li ispunjene zakonske pretpostavke za otvaranje stečajnog postupka.

¹⁶ Stečajni zakon, NN 71/15, (Glava II.- čl. 21.-74.)

¹⁷ Čuveljak, J., op. cit. (bilj.10.), str. 289.

U tijeku prethodnog postupka saslušavaju se odgovorne osobe dužnika kako bi se utvrdila imovina dužnika, stav uprave o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka i tražbina predlagatelja, zatim se mogu odrediti mjere osiguranja sa ciljem zaštite interesa vjerovnika, a utvrđuje se ima li uvjeta za provođenje stečajnog postupka, jer se stečajni postupak provodi samo postoji imovina iz čije se vrijednosti mogu naplatiti vjerovnici, u protivnom će se istovremeno donijeti rješenje o otvaranju i zatvaranju stečajnog postupka. U rješenju o pokretanju prethodnoga postupka stečajni sudac može imenovati privremenoga stečajnog upravitelja. Koji su konkretno zadatci privremenog stečajnog upravitelja odredit će sud u rješenju kojim ga imenuje. No i kasnije u tijeku prethodnog postupka, može se imenovati privremeni stečajni upravitelj, a mogu se i izmijeniti njegovi zadatci.¹⁸

Obveze davanja podataka

Osobe koje vode poslove dužnika i članovi nadzornog odbora dužnika, kao i zaposlenici dužnika, i u slučaju ako im je preostala dužnost, odnosno zaposlenje dužni su nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka stečajnim tijelima, na njihov zahtjev, bez odgode, pružiti sve potrebne podatke i obavijesti. Stečajni sudac može, ako ocijeni da je to potrebno, rješenjem narediti osobama koje vode poslove dužnika davanje prokazne izjave ili prokaznoga popisa imovine u skladu s odredbama Ovršnoga zakona. Iz tog prokaznoga popisa se vidi kojom imovinom dužnik raspolaže te kolike su obveze dužnika, stoga se traže u gotovo svim postupcima. Pored navedenog, stečajni sudac može narediti stečajnom dužniku, odnosno osobama koje vode poslove, dužniku pojedincu, zaposlenicima i članovima nadzornog odbora da u određenom roku predaju sudu pisano izvješće o financijsko-gospodarskom stanju dužnika. U predmetnom pisanom izvješću bi trebali navesti razloge koji su doveli do nemogućnosti podmirenja obveza, mogućnosti daljnjeg poslovanja, stanje tržišta za usluge ili proizvode kojima se bave i druge relevantne okolnosti oko financijskog i gospodarskog stanja dužnika. Ova odredba o obveznom surađivanju dužnika i njegovih odgovornih osoba je uvrštena u zakon sa ciljem onemogućavanja dužnika da spriječi utvrđivanje činjenica vezanih uz to jesu li ispunjeni uvjeti za otvaranje stečajnog postupka ili ti uvjeti nisu ispunjeni. Naime, pravni položaj osoba, koje vode poslove, se tijekom prethodnoga postupka u pravilu ne mijenja, no

¹⁸ Ibid. , str. 290-292.

otvaranjem stečajnog postupka njihove ovlasti prestaju, stoga često imaju interes odugovlačiti prethodni postupak i sprečavati otvaranje stečaja. Stoga postoji obveza surađivanja širokog kruga osoba. Prvenstveno surađivati mora dužnik kao obrtnik ili trgovac pojedinac, a u slučaju da se provodi stečajni postupak nad pravnom osobom onda dužnost suradnje postoji za članove uprave i članove nadzornog odbora, a neovisno o pravno-ustrojbenom obliku dužnika, obaveza suradnje je i na svim zaposlenicima. Pri tome nije relevantno jesu li još uvijek na dužnosti ili u radnom odnosu kod dužnika ili je njihov odnos sa dužnikom prestao.¹⁹

Završetak prethodnoga postupka

U tijeku prethodnoga postupka, SZ ističe dva ročišta i to prvo za izjašnjavanje o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka te drugo ročište radi rasprave o uvjetima za otvaranje stečajnog postupka, no ta dva ročišta se ne mogu spojiti. Naime, nakon što primi izvješće privremenoga stečajnoga upravitelja, te mišljenje vještaka o nesposobnosti za plaćanje i prezaduženosti dužnika, stečajni sudac će odrediti ročište radi rasprave o uvjetima za otvaranje stečajnog postupka. Zaključenjem ročišta radi rasprave o uvjetima za otvaranje stečajnoga postupka prethodni je postupak dovršen. Taj postupak se može završiti na različite načine, ovisno o svim okolnostima. Tako vjerovnik može povući prijedlog, zatim može isti prijedlog biti odbijen ili se postupak može obustaviti zbog sposobnosti za plaćanje dužnika. Isto tako, stečajni sudac na kraju prethodnog postupka može donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka i pokrenuti taj postupak, a može se utvrditi da ne postoje uvjeti za provođenje stečajnog postupka te će se tada istovremeno rješenjem otvoriti i zatvoriti stečajni postupak.²⁰

Riješenje o otvaranju stečajnog postupka

Ako se u tijeku prethodnoga stečajnog postupka utvrdi da su ispunjeni zakonski uvjeti za otvaranje stečajnog postupka, stečajni sudac će donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka.²¹ To rješenje će se donijeti na ročištu, a najkasnije u roku od tri dana nakon njegova zaključenja. Protiv rješenja o otvaranju stečajnog dužnika žalbu može podnijeti osoba koja je bila zastupnik po zakonu dužnika pravne osobe do dana nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog stečajnoga postupka i dužnik pojedinac, a protiv rješenja

¹⁹ Ibid. , str. 293.

²⁰ Ibid. , str. 302.

²¹ Vidi u prilogima, tablica 1, str. 30.

kojim se odbija prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka žalbu može podnijeti predlagatelj. U rješenju o otvaranju stečajnog postupka se moraju navesti i podaci: o tvrtci, nazivu, predmetu poslovanja i sjedištu dužnika; prezimenu, imenu i adresi stečajnoga upravitelja te danu otvaranja stečajnog postupka. Vjerovnici se o otvaranju stečajnoga postupka obavješćuju oglasom koji se objavljuje isticanjem na oglasnoj ploči suda i objavom u Narodnim novinama. Oglas mora biti istaknut na oglasnoj ploči suda istoga dana kada je doneseno rješenje o otvaranju stečajnog postupka. Tim rješenjem pozivaju se vjerovnici da u određenom roku stečajnom upravitelju prijave svoje tražbine. Rok za prijavu tražbina ne može biti kraći od petnaest dana niti dulji od mjesec dana. Također se pozivaju razlučni i izlučni vjerovnici da u roku za prijavu tražbina obavijeste stečajnoga upravitelja o svojim pravima, odnosno da prijave tražbine.²²

2.3.3. Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka

Pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka nastupaju početkom dana kada je oglas o otvaranju stečajnog postupka istaknut na oglasnoj ploči suda. Od tog trenutka nastupaju brojne posljedice, tako sva prava tijela dužnika pravne osobe (uprave, nadzornog odbora) prestaju i prelaze na stečajnog upravitelja, također se gase računi dužnika i prestaju prava osoba koje su bile ovlaštene raspolagati imovinom dužnika na tim računima. Stečajni upravitelj će otvoriti novi račun dužnika ili dva računa ako dužnik ima deviznih sredstava i odrediti osobe koje će biti ovlaštene raspolagati sredstvima na tim računima. Sredstva s ugašenih računa prenijet će se na nove račune. Nakon otvaranja stečajnoga postupka uz tvrtku ili naziv dužnika dodaje se oznaka "u stečaju" s naznakom novih brojeva računa preko kojih se obavlja poslovanje dužnika. Otvaranjem stečajnog postupka prestaju sve punomoći dužnika koje se odnose na imovinu koja ulazi u stečajnu masu kao i nalozi dužnika koji se odnose na imovinu koja ulazi u stečajnu masu. Nalogoprimac je dužan radi otklanjanja štete nastaviti s obavljanjem i nakon otvaranja stečajnoga postupka sve dok stečajni upravitelj ne preuzme obavljanje posla, a njegove tražbine vezane za takvo nastavljeno obavljanje posla namiruje se kao tražbina vjerovnika stečajne mase. Ako nalogoprimac, koji bez svoje krivnje nije saznao za otvaranje stečaja, nastavi s obavljanjem posla, smatrat će se da je nalog i dalje na snazi, a njegove tražbine namiruju se kao tražbine stečajnoga vjerovnika. Sva raspolaganja predmetima iz stečajne mase ranijih zastupnika dužnika nakon otvaranja stečaja su bez pravnog učinka, osim onih za koje vrijede pravila o zaštiti povjerenja u javne knjige. No, ako nakon otvaranja

²² Ibid. , str. 305.

stečajnoga postupka netko izravno ispuni obvezu zastupniku dužnika pravne osobe ili dužniku pojedincu prije javnog priopćenja o otvaranju stečajnoga postupka, iako je obvezu trebalo ispuniti u korist stečajne mase, takvim se ispunjenjem oslobađa svoje obveze ako dokaže da u vrijeme ispunjenja nije znao da je stečajni postupak otvoren.²³

2.3.4. Stečajna masa

Nakon otvaranja stečajnoga postupka stečajni upravitelj je dužan cjelokupnu imovinu koja ulazi u stečajnu masu odmah uzeti u posjed i njome upravljati. Stečajna masa obuhvaća cjelokupnu imovinu dužnika u vrijeme otvaranja stečaja te imovinu koju on stekne tijekom stečaja, a služi namirenju troškova stečajnoga postupka te tražbina vjerovnika stečajnoga dužnika, odnosno tražbina čije je namirenje osigurano određenim pravimana imovini dužnika. No, u stečajnu masu ne ulazi imovina dužnika pojedinaca na kojoj se ovrha protiv njega nebi mogla povesti, kad on ne bi bio trgovac pojedinac ili obrtnik. Stečajni upravitelj je također dužan sastaviti popis pojedinih predmeta stečajne mase, a u tome su mu dužni pomagati dužnik pojedinac i prijašnji zastupnici po zakonu dužnika pravne osobe. Za svaki predmet potrebno je navesti njegovu vrijednost, a ako ona ovisi o tome hoće li dužnikovo poduzeće nastaviti poslovanje ili ne, potrebno je navesti obje vrijednosti. Ako je to potrebno, procjena pojedinih dijelova imovine može se povjeriti vještacima.²⁴ Obveze stečajne mase su troškovi stečajnog postupka i ostale obveze stečajne mase. Troškovi stečajnog postupka su:

- sudski troškovi stečajnoga postupka
- tražbine neisplaćenih plaća radnika u bruto iznosu utvrđene u stečajnom postupku koje su veće od tri neisplaćene plaće koje radnik ostvaruje prema posebnom propisu, a najviše do iznosa tri neisplaćene minimalne plaće u Republici Hrvatskoj (ovo pravilo ne primjenjuje se na osobe koje su bile ovlaštene voditi poslove društva)
- nagrade i izdaci privremenoga stečajnog upravitelja, stečajnoga upravitelja i članova odbora vjerovnika
- drugi troškovi za koje zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnoga postupka.

U ostale obveze stečajne mase pripadaju:

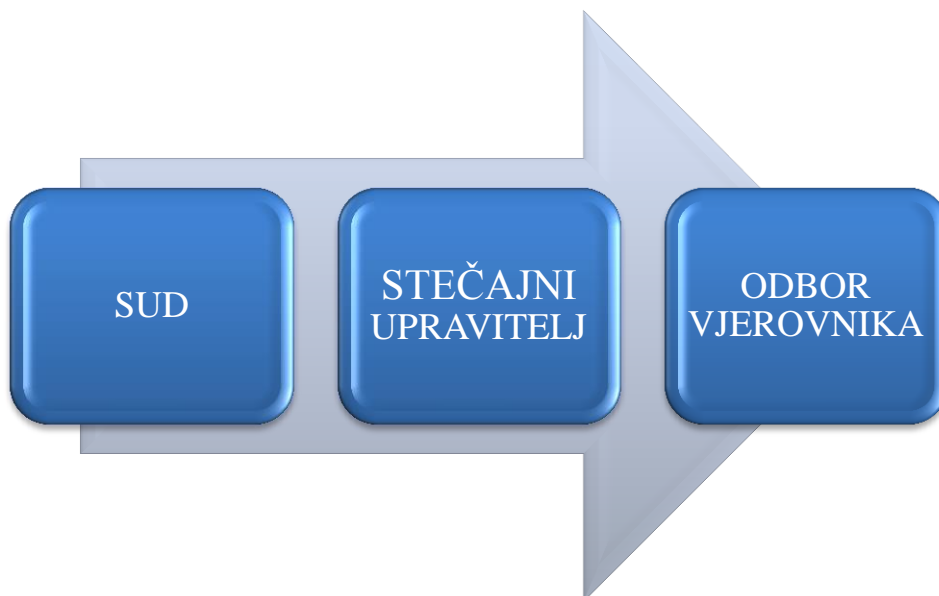
²³ Ibid. , str. 306.

²⁴ Ibid. , str. 317.

- obveze zasnovane radnjama stečajnoga upravitelja ili na drugi način upravljanjem, unovčenjem i podjelom stečajne mase, a koje ne pripadaju u troškove stečajnoga postupka
- tražbine odvjetnika za pružene usluge tijekom posljednjih šest mjeseci prije otvaranja stečajnoga postupka u svezi sa zaštitom i ostvaranjem prava dužnika koja ulaze u stečajnu masu
- obveze iz dvostrano obveznih ugovora ako se njihovo ispunjenje traži za stečajnu masu ili mora slijediti nakon otvaranja stečajnoga postupka
- tražbine radnika stečajnoga dužnika nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka.²⁵

3. TIJELA STEČAJNOG POSTUPKA

Stečajni postupak provode tijela stečajnoga postupka poduzimanjem radnji u granicama i na način propisan zakonom. Tijela stečajnog postupka su sud, stečajni upravitelj, skupština vjerovnika i odbor vjerovnika. Dakle prema Noveli, tijelo stečajnog postupka više nije stečajni sudac, već je to sud. Navedena izmjena ne predstavlja izmjenu u ovlaštenjima, nego je isključivo terminološke naravi kako bi se ostvarila 'čistoća' zakonskog teksta.

Slika 2. Tijela stečajnog postupka

Izvor: <https://www.mingo.hr/public/Vksp15>

²⁵ Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske, Vodič kroz stečajni postupak, listopad 2015., poglavlje XXIX.

3.1. Sud

Kao i prema dosadašnjem uređenju, Stečajnim zakonom ovlaštenja suda općenito su utvrđena jednom odredbom. Sud predstavlja tijelo stečajnoga postupka ovlašteno odlučivati o svim pitanjima, osim o onima o kojima je ovlašteno odlučivati koje drugo tijelo stečajnoga postupka.²⁶ Za razliku od dosadašnjeg uređenja, jedina novina odnosi se na ovlaštenje odobravanja predračuna troškova stečajnoga postupka. Po novome, sud više nije ovlašten odobravati predračun troškova stečajnoga postupka, nego je navedeno ovlaštenje preneseno na odbor vjerovnika.²⁷

Sud u pravilu odlučuje rješenjem, a zaključkom izdaje nalog službenoj osobi ili tijelu u postupku za obavljanje pojedinih radnji te odlučuje o upravljanju postupkom i o drugim pitanjima ako je to izrijekom određeno zakonom. Primjera radi zaključkom sud izdaje naredbe stečajnom dužniku i osobama ovlaštenim za zastupanje dužnika, članovima nadzornog tijela te osobno odgovornim članovima dužnika ovlaštenim za zastupanje da u određenom roku predaju sudu pisano izvješće o financijsko-gospodarskom stanju dužnika. Sud u stečajnom postupku **odlučuje o pokretanju prethodnoga postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnog razloga i provodi taj postupak**. Sud može otvoriti stečajni postupak na tri načina:

- 1. otvaranje stečajnog postupka bez prethodnoga postupka**
- 2. otvaranje stečajnoga postupka bez provođenja postupka**
- 3. otvaranje stečajnoga postupka nakon provođenja prethodnoga postupka**

Sud imenuje i razrješava stečajnoga upravitelja, nadzire njegov rad i daje mu obvezatne upute, u skladu sa zakonom. Izbor stečajnoga upravitelja u stečajnom postupku obavlja se metodom slučajnoga odabira s liste A odnosno liste B stečajnih upravitelja. Međutim, ako sud smatra da stečajni upravitelj izabran metodom slučajnoga odabira ne raspolaže stručnošću ili poslovnim iskustvom potrebnim za vođenje stečajnoga postupka, za stečajnoga upravitelja može izabrati drugu osobu s liste A stečajnih upravitelja za područje nadležnog suda. Može se postaviti pitanje da li se izbor drugoga stečajnog upravitelja obavlja metodom slučajnoga odabira ili stečajnoga upravitelja izabire sud s liste stečajnih upravitelja prema ocijeni njihove stručnosti i poslovnoga iskustva potrebnoga za vođenje stečajnoga postupka. Odredba članka 84. stavak 1. SZ-a ne daje

²⁶ Stečajni zakon, NN 71/15, čl. 76.

²⁷ Čl. 98. st. 2. SZ-a.

mogućnost izbora stečajnoga upravitelja na drugi način osim metode slučajnoga odabira. Imajući u vidu i dosadašnju praksu sudova može se zaključiti da se izbor stečajnoga upravitelja uvijek obavlja metodom slučajnoga odabira pa i u slučaju ako sud smatra da stečajni upravitelj izabran metodom slučajnoga odabira ne raspolaže potrebnom stručnošću ili poslovnim iskustvom potrebnim za vođenje stečajnoga postupka. Nakon izbora stečajnoga upravitelja metodom slučajnoga odabira sud imenuje stečajnoga upravitelja rješenjem o otvaranju stečajnoga postupka. Zakon propisuje da sud nadzire rad odbora vjerovnika, ali sud može, radi zaštite interesa vjerovnika u stečajnom postupku, prije prvoga ročišta vjerovnika (izvještajnog ročišta) i osnovati odbor vjerovnika i imenovati njegove članove. Nakon izvještajnog ročišta sud nije ovlašten donijeti odluku kojom osniva odbor vjerovnika pa niti po preporuci skupštine vjerovnika. Isto tako sud određuje započete poslove koje treba završiti tijekom stečajnoga postupka, u skladu sa zakonom, određuje nagradu stečajnom upravitelju, odobrava isplatu vjerovnika, donosi odluke o zaključenju stečajnoga postupka i obustavi stečajnoga postupka te odlučuje o svim drugim pitanjima stečajnoga postupka, ako prema zakonu ne odlučuje drugo tijelo stečajnoga postupka.²⁸

3.2. Stečajni upravitelj

Stečajni upravitelj je tijelo stečajnoga postupka na koje otvaranjem stečajnoga postupka prelaze prava tijela dužnika pravne osobe odnosno prava dužnika pojedinca na upravljanje i raspolaganje imovinom koja ulazi u stečajnu masu. Stečajni upravitelj ima prava i obveze tijela dužnika pravne osobe (uprave/upravnog odbora, skupštine i nadzornog odbora), pa među tim ovlaštenjima i dužnostima zastupa stečajnog dužnika, vodi poslovanje dužnika ako su stečajni vjerovnici donijeli odluku o nastavku poslovanja, brine se o ostvarivanju dužnikovih tražbina, unovčava imovinu dužnika pa se može reći da je stečajni upravitelj operativno tijelo stečajnog postupka. Kvaliteta rada i pravovremeno poduzimanje aktivnosti od strane stečajnoga upravitelja u velikoj mjeri utječe na trajanje postupka i namirenje stečajnih vjerovnika što je i cilj stečajnoga postupka (skupno i razmjerno namirenje stečajnih vjerovnika). Stečajni upravitelj i nakon zaključenja stečajnoga postupka zastupa stečajnu masu u skladu s odredbama Zakona pa se može reći „jednom stečajni upravitelj uvijek stečajni upravitelj“.²⁹ U tijeku stečajnog postupka, obveze stečajnog upravitelja su brojne, a o kvaliteti njegovog rada ovisi i tijek stečajnog

²⁸ Šimić Ž., Omazić I., 2016., Tijela stečajnog postupka, Pravosudna akademija, Zagreb, str.6.

²⁹ Ibid. , str. 22.

postupka. Za stečajnog upravitelja može se imenovati fizička osoba koja ima visoku stručnu spremu, koja raspolaže potrebnom stručnošću, poslovnim iskustvom, te ima položen stručni ispit za stečajnog upravitelja i nalazi se na listi stečajnih upravitelja. Pod tim uvjetima za stečajnog upravitelja može biti imenovan i odvjetnik. Stečajni upravitelj se imenjuje u rješenju o otvaranju stečajnog postupka i tom mu se prigodom predaje i potvrda o imenovanju, koju je dužan vratiti po završetku dužnosti jer se tom potvrdom predstavlja trećim osobama, a iz nje je vidljivo i pravo za zastupanje dužnika. Nakon što je imenovan, stečajni upravitelj obnaša dužnost sve do imenovanja drugog stečajnog upravitelja ili do razrješenja. Stečajni sudac će razriješiti stečajnog upravitelja istekom godine i pol od dana održavanja izvještajnog ročišta, odnosno od prestanka poslovanja dužnika, ako nije unovčio imovinu koja ulazi u stečajnu masu, osim ako unovčenje nije bilo moguće radi vođenja upravnog ili sudskog postupka koji je prethodno pitanje za završetak stečajnog postupka. Pored toga, stečajni sudac može razriješiti stečajnog upravitelja na zahtjev skupštine vjerovnika ili po službenoj dužnosti ili na zahtjev odbora vjerovnika ili vjerovnika, ako stečajni upravitelj svoju dužnost ne obavlja uspješno ili iz drugih važnih razloga, a osobito ako je imenovan u više od tri stečaja čija je vrijednost stečajne mase procijenjena na više od dva milijuna kuna, i ti stečajni dužnici nastavljaju poslovanje. Zajedno s rješenjem o razrješenju stečajnog upravitelja, stečajni će sudac donijeti rješenje o imenovanju novoga stečajnog upravitelja. Na prvom narednom ili kojem kasnijem ročištu skupština vjerovnika može izabrati neku drugu osobu za stečajnog upravitelja. Stečajni upravitelj ima pravo na nagradu za svoj rad te na naknadu stvarnih troškova. Nagradu stečajnom upravitelju rješenjem određuje stečajni sudac prema posebnom propisu kojim Vlada Republike Hrvatske utvrđuje kriterije i način obračuna i plaćanja nagrade stečajnim upraviteljima. Obračun stvarnih troškova rješenjem odobrava stečajni sudac na temelju pisanog, obrazloženog i dokumentiranog izvješća stečajnog upravitelja.³⁰

3.3. Odbor vjerovnika

Odbor vjerovnika je prvenstveno tijelo koje zastupa interese vjerovnika stečajnog dužnika, no vjerovnici nisu obvezni osnovati ovaj odbor, a ako je broj vjerovnika manji od pet te u stečajevima male vrijednosti nikada ne dolazi do osnivanja odbora vjerovnika. Radi zaštite interesa vjerovnika u stečajnom postupku, već i prije prvoga ročišta vjerovnika, stečajni sudac može osnovati odbor vjerovnika i imenovati njegove članove, a onda na

³⁰ Čuveljak, J., op. cit. (bilj.10.), str. 318.

izvještajnom ročištu vjerovnici mogu izmijeniti odluku stečajnog suca o članovima odbora. A ako odbor još nije ni osnovan, onda ga vjerovnici mogu osnovati i imenovati njegove članove. Broj članova odbora određuje stečajni sudac svojim rješenjem i taj broj mora biti neparan, stoga ih ne može biti manje od tri, a u pravilu ih nema više od sedam. U odboru vjerovnika moraju biti zastupljeni stečajni vjerovnici s najvišim tražbinama i vjerovnici s malim tražbinama. U odboru treba biti zastupljen i predstavnik ranijih dužnikovih radnika, osim ako oni kao stečajni vjerovnici ne sudjeluju tek s beznačajnim tražbinama. Za članove mogu biti imenovani i razlučni vjerovnici te osobe koje nisu vjerovnici ako bi svojim stručnim znanjem mogle pridonijeti radu odbora. Nakon osnivanja odbora, prvu sjednicu saziva stečajni sudac, te na toj sjednici članovi izabiru svog predsjednika koji će predstavljati odbor i potpisivati odluke odbora vjerovnika. O pitanjima iz svoga djelokruga članovi odbora odlučuju na sjednicama, na kojima mogu biti nazočni stečajni sudac i stečajni upravitelj bez prava glasa, no oni se obvezatno pozivaju na sjednice odbora vjerovnika. Na sjednicama odbor vjerovnika odlučuje većinom glasova nazočnih članova, a ako su glasovi podijeljeni, onda odlučuje stečajni sudac. Odbor vjerovnika je dužan nadzirati stečajnoga upravitelja i pomogati mu u vođenju poslova, pratiti tijek poslovanja, pregledavati knjige i poslovnu dokumentaciju te naložiti provjeru prometa i iznosa gotovine. Za obavljanje pojedinih poslova iz svoga djelokruga odbor vjerovnika može ovlastiti pojedine svoje članove. U okviru svoga djelokruga članovi odbora vjerovnika osobito razmatraju izvješća stečajnoga upravitelja o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase, zatim pregledavaju poslovne knjige i cjelokupnu dokumentaciju koju je preuzeo stečajni upravitelj, daju mišljenje stečajnom sucu o unovčenju imovine dužnika, o nastavljanju započetih poslova, o radu stečajnoga dužnika te o drugim pitanjima. Odbor vjerovnika ima obvezu obavješćivati vjerovnike o tijeku stečajnoga postupka i o stanju stečajne mase, a dužni su razlučnim i stečajnim vjerovnicima naknaditi štetu ako su skrivljeno povrijedili koju od svojih zakonskih dužnosti. Za svoj rad oni imaju pravo na nagradu, kao i na naknadu stvarnih troškova. Pri određivanju nagrade uzima se u obzir utrošak vremena i obujam obavljenog posla. Iz navedenog je razvidno da je odbor vjerovnika jedan operativni organ stečajnog postupka koji ima zadatak tekuće kontrole rada stečajnog upravitelja kao i zaštite interese vjerovnika u tijeku cjelokupnog stečajnog postupka.³¹

³¹ Ibid. , str. 320.

4. STEČAJNI PLAN

Putem stečajnog plana se omogućuje vjerovnicima stečajnog dužnika da odstupe od osnovnih pravila o prodaji imovine dužnika i raspodjele tih sredstava vjerovnicima. Stečajnim planom može se:

- ostaviti dužniku svu ili dio njegove imovine radi nastavljanja poslovanja dužnika
- prenijeti dio ili svu imovinu dužnika na jednu ili više već postojećih osoba ili osoba koje će tek biti osnovane
- dužnika pripojiti drugoj osobi ili spojiti s jednom ili više osoba
- prodati svu ili dio imovine dužnika, sa ili bez razlučnih prava
- raspodijeliti svu ili dio imovine dužnika između vjerovnika
- odrediti način namirenja stečajnih vjerovnika
- namiriti ili izmijeniti razlučna prava
- smanjiti ili odgoditi isplatu obveza dužnika
- obveze dužnika pretvoriti u kredit
- preuzeti jamstvo ili dati drugo osiguranje za ispunjenje obveza dužnika
- urediti odgovornost dužnika nakon završetka stečajnoga postupka

Stečajni plan može podnijeti sam dužnik, a može ga izraditi i podnijeti i stečajni upravitelj. Ako je na ročištu vjerovnika stečajnom upravitelju naložena izrada stečajnoga plana, on je dužan taj plan podnijeti stečajnom sucu u primjerenom roku. Sa stečajnim upraviteljem u izradi plana savjetodavno surađuju odbor vjerovnika, ako je osnovan, i dužnik pojedinac.

4.1. Priprema stečajnog plana

Stečajni plan je način provedbe stečajnoga postupka koji dužniku osigurava opstanak i nastavak poslovanja. Upravo zbog toga uživa prednost pred likvidacijskim stečajnim postupkom koji rezultira prestankom postojanja dužnika. Međutim, u Republici Hrvatskoj takav način provedbe postupka provodi se iznimno rijetko. Dovoljno je napomenuti da je na temelju rezultata analize autora utvrđeno da je u razdoblju od 1999. do danas stečajni plan potvrđen u 50 stečajnih postupaka. Ako uzmemo da su to u prosjeku tri stečajna plana godišnje, da trgovački sudovi godišnje zaprime oko 4.000 novih stečajnih predmeta i isto toliko riješe, možemo reći kako primjena stečajnoga plana gotovo i ne postoji.

Stečajni plan čine pripremna osnova i provedbena osnova. Zakon ne propisuje detaljan sadržaj pripreme osnove, nego samo skup podataka koje ona treba sadržavati. Uz stečajni plan stečajni upravitelj je dužan priložiti odgovarajuće isprave. Ako je stečajnim planom određeno namirenje vjerovnika iz prihoda poduzeća koje će nastaviti voditi treća osoba ili, sukladno Noveli dužnik, tada je uz stečajni plan potrebno priložiti:

1. Pregled imovine koji sadržava popis pojedinih dijelova imovine i naznaku njihove vrijednosti
2. Popis obveza koje bi trebalo ispuniti ako stečajni plan stupi na snagu
3. Prikaz rashoda i prihoda koji se mogu očekivati u razdoblju tijekom kojega bi vjerovnike trebalo namiriti
4. Prikaz kojim se redosljedom prihoda i izdataka jamči sposobnost nositelja poduzeća za plaćanje tijekom toga razdoblja

Sudionici u stečajnom planu razvrstavaju se pri utvrđivanju njihovih prava u skupine. Vjerovnici s različitim pravnim položajem razvrstavaju se u stečajnom planu u posebne skupine. Zakon nalaže razlikovanje:

1. Vjerovnika s pravom odvojenoga namirenja, ako stečajni plan zadire i u njihova prava
2. Stečajnih vjerovnika koji nisu nižega isplatnog reda
3. Stečajnih vjerovnika pojedinih nižih isplatnih redova, ako je stečajnim planom određeno da njihove tražbine ne prestaju
4. Radnika

Napušteno je izričito određenje prema kojem radnici čine posebnu skupinu samo ako sudjeluju kao stečajni vjerovnici s tražbinama koje nisu neznatne. Prema novom uređenju, radnici, kao stečajni vjerovnici, obvezno se razvrstavaju u posebnu skupinu neovisno o visini njihovih tražbina. Također, odredba prema kojoj se posebne skupine mogu oblikovati od vjerovnika s malim tražbinama, napuštena je. Navedeno, međutim, ne sprječava svrstavanje takvih vjerovnika u posebnu buduću da je broj skupina u kojima će sudionici biti svrstani nije ograničen. Vjerovnici istoga pravnog položaja mogu se svrstati u skupine prema istovrsnosti gospodarskih interesa. Takvo razvrstavanje mora se temeljiti na valjanim razlozima. U tom slučaju stečajni plan mora sadržavati kriterije za

razvrstavanje. Ako bi, prema stečajnom planu, njegovi učinci bili jednaki prema svim stečajnim vjerovnicima, ti se vjerovnici neće razvrstavati u posebne skupine.³²

4.2. Prihvatanje i potvrda plana

Ako sud ocijeni da je stečajni plan dopušten, bit će dužan zakazati ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu koje se mora održati u roku 30 dana od zakazivanja. Ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu ne smije se održati prije ispitnog ročišta, međutim, ta se dva ročišta mogu spojiti. U pozivu za ročište za raspravljanje i glasovanje sud mora obavijestiti sudionike da u pisarnici suda mogu obaviti uvid u stečajni plan sa svim priložima i dostavljenim očitovanjima o stečajnom planu. Novelom je napuštena obveza suda da na ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu posebno pozove stečajne vjerovnike koji su prijavili svoje tražbine, različite vjerovnike, stečajnog upravitelja i dužnika pojedinca. Poziv za ročište za raspravljanje i glasovanje o stečajnom planu i stečajni plan ili sažetak njegova bitnog sadržaja objavit će se na mrežnoj stranici e- Oglasna ploča sudova.³³ Zakonom je napuštena obveza suda na dostavu glasačkih listića vjerovnicima s pravom glasa. Nakon ročišta za raspravljanje o stečajnom planu sud će na mrežnoj stranici e- Oglasna ploča sudova objaviti popis vjerovnika s pravom glasa uz upozorenje da će se pismeno glasovanje uzeti obzir samo ako bude primljeno na sudu najkasnije tri dana prije održavanja ročišta za glasovanje.³⁴ Ako sud potvrdi stečajni plan, presliku stečajnoga plana ili sažetak njegovog bitnog sadržaja više nije dužan posebno dostaviti vjerovnicima koji su prijavili svoju tražbinu i različitim vjerovnicima, nego je dužan taj plan ili sažetak njegova bitnog sadržaja objaviti na mrežnoj stranici e- Oglasna ploča sudova.³⁵

5. PRIJAVA TRAŽBINE

Stečajni vjerovnici mogu svoje tražbine prema dužniku ostvarivati samo u stečajnom postupku i to temeljem prijave tražbine koju podnose stečajnom upravitelju u dva primjerka. Ta prijava mora sadržavati sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupati, a prilažu joj se u prijepisu isprave iz kojih tražbina proizlazi, odnosno kojima se tražbina dokazuje. U prijavi se navodi: tvrtka i sjedište, odnosno ime i adresa vjerovnika; pravna osnova i iznos tražbine u kunama te broj računa vjerovnika. Nedospjele tražbine

³² Stečajni zakon, NN 71/15, čl. 308.

³³ Čl. 320., 321. i 322. SZ-a.

³⁴ Čl. 327. i 328. SZ-a.

³⁵ Čl. 338. SZ-a.

dospijevaju otvaranjem stečaja. No, ako se na nedospjele tražbine nije plaćala kamata, smatrat će se kao da se na njih plaćala zakonska zatezna kamata i tražbine će se smanjiti na iznos koji bi, po uračunavanju zakonskih kamata za vrijeme od otvaranja stečajnoga postupka do dospijeca, odgovarao punom iznosu tražbina. Nenovčane tražbine ili one čiji je novčani iznos neodređen, ističu se u novčanoj vrijednosti na koju se mogu procijeniti u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka. Tražbine izražene u stranoj valuti ili u obračunskoj jedinici obračunavaju se u valutu Republike Hrvatske po tečaju mjerodavnom za mjesto plaćanja u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka. U slučaju kada je tražbina vezana uz raskidni uvjet u stečajnom postupku se, sve dok uvjet ne nastupi, uzima u obzir kao bezuvjetna tražbina. Vjerovnik kojemu više osoba odgovara za ispunjenje iste činidbe u cijelosti, može u stečajnom postupku, protiv svakoga od dužnika, isticati do svoga potpunoga namirenja cijeli iznos koji je potraživao u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka. Solidarni dužnici i jamci dužnika mogu kao stečajni vjerovnici tražiti da im se vrati ono što su za dužnika platili prije ili nakon dana otvaranja stečajnoga postupka, ako im pripada pravo na vraćanje isplaćenoga prema dužniku. Solidarni dužnici i jamci mogu podnijeti zahtjev da im se osigura iznos što će ga platiti za dužnika razmjerno iznosu koji bi im pripao kao stečajnim vjerovnicima. Ako se prijavljuju tražbine o kojima se vodi parnica, u prijavi treba navesti sud pred kojim se vodi parnica s naznakom broja spisa, a prijaviti se moraju i troškovi parničnog postupka nastali do otvaranja stečajnog postupka. Naime, otvaranjem stečajnog postupka, prekidaju se svi parnični postupci u kojima kao jedna od stranaka sudjeluje stečajni dužnik. Prijedlog za nastavak parničnog postupka može staviti vjerovnik čija je tražbina osporena ili stečajni upravitelj koji osporava potraživanje vjerovnika. Parnice u pogledu onih tražbina koje se moraju prijaviti u stečaj, ne mogu se nastaviti prije nego što su ispitane na ispitnom ročištu, a parnice koje su u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka bile u tijeku protiv stečajnog dužnika, preuzet će u njegovo ime stečajni upravitelj ako se tiču izlučenja nekog predmeta iz stečajne mase, odvojenog namirenja i obveza stečajne mase.³⁶

5.1. Rok za prijavu tražbine

Rok za prijavu tražbina, određen u rješenju o otvaranju stečajnog postupka ne može biti kraći od 15 dana niti dulji od mjesec dana, te su u tom redovnom roku svi vjerovnici dužni prijaviti svoje tražbine. No, u slučaju da su tražbine prijavljene nakon isteka roka za

³⁶ Čuveljak, J., op. cit. (bilj.10.), str. 325.

prijavljivanje (naknadne prijave), a prije održavanja ispitnog ročišta, onda se one mogu ispitati na ispitnom ročištu ako to predloži stečajni upravitelj. Tražbine prijavljene nakon isteka roka za prijavljivanje koje nisu ispitane na ispitnom ročištu, te tražbine prijavljene najkasnije u roku od tri mjeseca nakon prvoga ispitnog ročišta, ali ne poslije objavljivanja poziva za završno ročište, mogu se ispitati na jednom ili više posebnih ispitnih ročišta koja će, na prijedlog vjerovnika koji nisu pravodobno prijavili svoje tražbine, odrediti stečajni sudac rješenjem uz uvjet da u roku od 15 dana solidarno uplate predujam za pokriće troškova toga ročišta. Ako se predujam uplati u roku, posebno se ispitno ročište neće održati, a nepravodobne će prijave biti odbačene. Poziv za posebno ispitno ročište objavljuje se. Na to se ročište posebno pozivaju stečajni upravitelj i dužnik fizička osoba. Prijave tražbina podnesene nakon isteka naknadnog roka odbacit će se rješenjem kojeg donosi stečajni sudac.³⁷

5.2. Isplatni redovi

Stečajni vjerovnici se prema svojim tražbinama razvrstavaju u isplatne redove, a vjerovnici kasnijeg isplatnog reda se mogu namiriti tek pošto u cijelosti budu namireni vjerovnici isplatnog reda. Stečajni vjerovnici istog isplatnog reda namiruju se razmjerno veličini svojih tražbina. Sve tražbine vjerovnika svrstavaju se u **dvije osnovne grupe i to kao tražbine viših isplatnih redova i kao tražbine nižih isplatnih redova**. Prvo se prijavljuju i namiruju samo tražbine viših isplatnih redova, dok se tražbine nižih isplatnih redova namiruju samo u slučaju kada su u potpunosti namirene tražbine viših isplatnih redova te kada vjerovnike tih tražbina stečajni upravitelj posebno pozove da prijave svoje tražbine. U tražbine viših isplatnih redova spadaju:

1. U tražbine prvog višeg isplatnog reda ulaze tražbine radnika i prijašnjih radnika stečajnog dužnika nastale do dana otvaranja stečajnog postupka iz radnog odnosa u bruto iznosu, otpremnine do iznosa propisanog zakonom odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti.
2. U tražbine drugog višeg isplatnog reda ulaze sve ostale tražbine prema dužniku, osim onih koje su razvrstane u niže isplatne redove.

Dakle, postoje dva viša isplatna reda. Prvo se namiruju tražbine prvog višeg isplatnog reda, tek potom tražbine drugog višeg isplatnog reda. Unutar isplatnog reda tražbine se

³⁷ Ibid. , str. 329.

namiruju razmjerno njihovoj veličini. Nakon isplate tražbina viših isplatnih redova, ako preostane stečajne mase, stečajni sud će pozvati vjerovnike nižih isplatnih redova da prijave svoje tražbine. Kao tražbine nižih isplatnih redova prijavljuju se i namiruju tražbine prema sljedećem rasporedu:

1. kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnog postupka
2. troškovi koji za pojedine vjerovnike nastanu njihovim sudjelovanjem u postupku
3. novčane kazne za kazneno ili prekršajno djelo kao i kakve sporedne posljedice kaznenog ili prekršajnog djela kojima se nameće obveza plaćanja novca
4. tražbine za besplatnu činidbu dužnika
5. tražbine za povrat zajma kojim se nadomješta kapital nekoga člana društva ili odgovarajuće tražbine.³⁸

6. ZAKLJUČENJE STEČAJNOG POSTUPKA

Nakon okončanja završne diobe i isplate vjerovnika stečajni sudac donosi rješenje o zaključenju stečajnoga postupka, a po pravomoćnosti tog rješenja, stečajni se dužnik briše iz sudskog registra. No, od završne diobe do završetka rada u tijeku stečajnog postupka, stečajni upravitelj mora još obaviti veći broj radnji. Tako mora predati arhivsku građu, zatim ugasiti žiro račun, podnijeti završno financijsko izvješće te vratiti potvrdu o imenovanju i pohraniti žigove stečajnog dužnika. Nakon što se u stečajnom postupku ne očekuje više priljev gotovinskih sredstava, stečajni će upravitelj podnijeti zahtjev nadležnoj financijskoj instituciji za zatvaranje žiro računa dužnika, s time da tada na računu ne smije biti gotovinska sredstva. Potvrdu o zatvaranju žiro računa je stečajni upravitelj obvezan dostaviti sudu zajedno sa svojim završnim financijskim izvješćem. Tek pošto se ispita to izvješće, uz koje je priložena i potvrda o imenovanju, ispunjeni su preduvjeti da se smatra kako je stečajni upravitelj završio sve poslove iz djelokruga rada. Nakon što su obavljene sve te radnje može se smatrati dovršenim jedan stečajni postupak.³⁹

6.1. Obustava stečajnog postupka

U praksi su brojni stečajni postupci u kojima je stečajni postupak otvoren i proveden, ali se nakon otvaranja stečajnoga postupka pokazalo da nema dovoljno imovine, pa se u

³⁸ Ibid.

³⁹ Ibid., str. 340.

takvim slučajevima postupak obustavlja. Postupak suda se razlikuje ovisno o tome dolazi li do obustave zbog nedostatnosti mase za pokriće troškova stečajnog postupka ili zbog nedostatnosti mase za ispunjenje ostalih obveza stečajne mase. Ako se nakon otvaranja stečajnoga postupka pokaže da stečajna masa nije dostatna ni za pokriće troškova postupka, onda će stečajni sudac po službenoj dužnosti obustaviti i zaključiti postupak. No, prije toga stečajni će sudac pribaviti mišljenje vjerovnika stečajne mase, stečajnog upravitelja i skupštine vjerovnika. Drugačija je situacija i postupak ako su troškovi stečajnoga postupka pokriveni, ali stečajna masa nije dostatna za ispunjenje ostalih dospjelih obveza stečajne mase. U tom slučaju će stečajni upravitelj podnijeti prijavu stečajnom sucu o nedostatnosti stečajne mase. Tu svoju prijavu, stečajni je upravitelj dužan javno objaviti i pozvati stečajne vjerovnike i vjerovnike ostalih obveza stečajne mase na dostavljanje mišljenja o prijavi. Samo podnošenje prijave o nedostatnosti stečajne mase ne oslobađa stečajnog upravitelja obveze da upravlja i unovčuje stečajnu masu. Nakon što stečajni upravitelj podijeli stečajnu masu, stečajni će sudac rješenjem obustaviti i zaključiti postupak. U oba slučaja nakon što rješenje o obustavi i zaključenju stečajnog postupka postane pravomoćno, dolazi do brisanja dužnika iz registra te isti prestaje postojati. No, neovisno o tome što je obustavljen i zaključen stečajni postupak, ako se naknadno pronađe imovina dužnika, onda se stečajni postupak se može nastaviti radi podjele te imovine vjerovnicima. No, do obustave stečajnog postupka može doći i zbog naknadnog nestanka stečajnoga razloga i uz suglasnost vjerovnika. No, u ova dva slučaja dolazi samo do obustave stečajnoga postupka, a ne i do zaključenja stečajnog postupka. Naime, oba slučaja su moguća samo u stečajnim postupcima pokrenutim protiv dužnika pojedinca te i nakon obustave stečajnog postupka vjerovnici mogu svoja potraživanja neograničeno ostvarivati protiv dužnika pojedinca.⁴⁰

⁴⁰ Ibid. , str. 341.

7. ZAKLJUČAK

Zaključno, stečajni postupak će nastati ako dužnik ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze, tj. ukoliko je nesposoban za plaćanje. Stečaj je postao dio svakodnevnog života i kao takav predodređen je i ekonomistima kao objekt interesa. Zanimljiv podatak je da svaki dan raste broj društava u stečaju; ove godine zabilježeno je 42183 društava u stečaju (kolovoz, 2019). Stečajni postupak provode tijela stečajnog postupka poduzimanjem radnji u granicama i na način propisan zakonom. Razlozi za pokretanje stečaja su nesposobnost su za plaćanje i prezaduženost. Nesposobnost ukratko znači da tvrtka ne može podmirivati svoje obveze ili ako radniku nije isplatila tri uzastopne plaće koje mu pripadaju prema ugovoru o radu. Prezaduženost je situacija kada imovina dužnika vrijedi manje od njegovih obveza. Stečaj uz potrebnu dokumentaciju mogu pokrenuti dužnici, ako se vjerovnik slaže s tim, ili sam vjerovnik. Odgovorne osobe za pokretanje stečaja u prvom su redu uprava društva, tj. direktor. Prema novom Zakonu, stečajevi bi trebali biti ubrzani i više se ne bi smjeli ponavljati stečajevi koji traju desetak godina. Budući da se u Hrvatskoj ne provodi zakon prema kojim bi se odgađanje stečaja adekvatno sankcioniralo, vrlo se malo stečajeva pokreće na vrijeme, te se u razdoblju prije stečaja imovina dužnika namjerno ili nenamjerno otuđuje. Kada se stečaj konačno otvori najčešće ne preostaje ništa drugo nego ga odmah i zaključiti zbog nedostatka imovine kojom bi se pokrili troškovi postupka.

Naši poduzetnici nisu uvijek uredni u poštovanju svojih obveza i jedino je rješenje da to čini netko umjesto njih. Poduzeća koja su u kriznim situacijama trebala bi se savjetovati sa financijskim institucijama koje pružaju usluge poslovnog savjetovanja, država bi trebala više ulagati svoja sredstva u tvrtke i poticati ih u razvoju te bi trebalo motivirati zaposlene da ulože sav svoj potencijal i trud u rad. Postoji puno rješenja za unaprjeđenje stečajnog postupka u Hrvatskoj. Trebalo bi obratiti više pažnje na sugestije praktičara te osoba koje svakodnevno provode stečaj.

LITERATURA

Knjige:

1. Baran N., Duka R., Hrastinski Jurčec Lj., Ljubenko M., 2015., Novi stečajni zakon, (Nar. nov. br., 71/15), Zagreb
2. Čuveljak J., Madir J., Mintas Hodak Lj., Skerlev B., Vidović B., 2010., Osnove trgovačkog prava, Zagreb
3. Gorenc V. 2010., Pravo trgovačkih društava, Zaprešić

Članci:

1. Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske; listopad 2015., Vodič kroz stečajni postupak, Zagreb
2. Šimić Ž., Omazić I., 2016., Tijela stečajnog postupka, Pravosudna akademija, Zagreb

Zakon:

1. Stečajni zakon NN (71/15)

Izvori s interneta:

- ⇒ Hrvatska enciklopedija, dostupno na: www.enciklopedija.hr > [natuknica](#)
- ⇒ Fina, dostupno na: <https://www.fina.hr> > [jednostavni-postupak-stecaja-potrosaca](#)
- ⇒ Poslovni dnevnik, dostupno na: www.poslovni.hr > [leksikon](#) > [dionicko-drustvo-dd-182](#)
- ⇒ Središnji državni portal, dostupno na: <https://pravosudje.gov.hr> > [jednostavni-postupak-stecaja-potrosaca-21240](#)
- ⇒ Hrvatska obrtnička komora (Croatian chamber of trades and crafts), dostupno na: <https://www.hok.hr> > [statistika](#) > [trgovacka drustva i obrti](#)
- ⇒ Sudačka mreža, dostupno na: www.sudacka-mreza.hr > [web-stecaj](#) > [G2=osnovno-stečaj](#)
- ⇒ PSC jedinstvena kontaktna točka, dostupno na: psc.hr > [stecaj](#)

PRILOZI

Slika 1. Stečajni razlozi.....7.

Slika 2. Tijela stečajnog postupka.....16.

Tablica 1. Broj otvorenih poduzeća, broj zatvorenih poduzeća i broj stečaja u Republici Hrvatskoj i izabranim zemljama svijeta za 2017. godinu (izraženo kao indeks u odnosu na baznu 2007. godinu).....13.

DRŽAVA	BROJ OTVORENIH PODUZEĆA 2017. godina (u odnosu na baznu 2007.)	BROJ ZATVORENIH PODUZEĆA 2017. godina (u odnosu na baznu 2007.)	BROJ STEČAJA 2017. godina (u odnosu na baznu 2007.)
Australija	114,27	-	-
Finska	85,25	103,74	115,54
Njemačka	65,30	71,95	89,03
Francuska	181,36	-	-
Island	87,17	109,22	-
Sjedinjene Američke Države	103,43	-	-
Republika Hrvatska	215,45	2650,63	294,36

Izvor: statistička baza OECD-a, Kovačić (2018.), Biznet – Registar poslovnih subjekata Hrvatske gospodarske komore i Wiesner Mijić (2009.)

SAŽETAK

U ovom radu pozornost je usmjerena na stečaj trgovačkih društava. Stečaj je sastavni dio života brojnih trgovačkih društava, a u određenim državama i građana (fizičkih osoba). Premda su trgovačka društva, kao pravne osobe, sazdana na temelju pretpostavke trajnog poslovanja, odnosno s pretpostavkom beskrajnog vremenskog horizonta života (tj. poslovanja), u praksi postoje tek rijetka društva koja su uspjela dugotrajno opstati. Dakle, stečaj je dio svakodnevnice i kao takav postaje zanimljiv i ekonomistima. Do stečaja dolazi zbog nepodmirenja novčanih obveza odnosno postojanja stečajnih razloga, a to su: nesposobnost za plaćanje, prezaduženost i prijeteca nesposobnost za plaćanje. Razlikujemo sud, stečajnog upravitelja i odbor vjerovnika kao tijela stečajnog postupka. Sva tijela posjeduju razne funkcije, a neke od njih su; za sud: odlučuje o pokretanju prethodnoga postupka radi utvrđivanja postojanja stečajnoga razloga i provodi taj postupak, odlučuje o otvaranju stečajnog postupka. Stečajni upravitelj ima prava i obveze tijela dužnika pravne osobe, ako zakonom nije drugčije određeno, zastupa dužnika s ovlaštenjima zakonskoga zastupnika. Odbor vjerovnika čine fizičke osobe koje zastupaju stečajne vjerovnike s najvišim tražbinama, stečajne vjerovnike s malim tražbinama te prijašnje dužnikove radnike. Prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka i prijava tražbine u stečajnom postupku su posebne vrste podnesaka koje se prema zakonu moraju podnijeti na propisanom obrascu. Podnesci koji se u stečajnom postupku moraju podnijeti na propisanim obrascima dostupni su na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova.

Svako trgovačko društvo nad kojim se otvara stečaj je u poslovnim i financijskim poteškoćama, ali svako od tih društava ne mora biti ekonomski neefikasno. Stečajna procedura treba imati za cilj spašavanje ekonomski efikasnih stečajnih dužnika, no upravo klasificiranje dužnika na ekonomski efikasne i ekonomski neefikasne pokazuje se iznimno zahtjevnim.

Ključne riječi: stečaj, stečajni dužnik, stečajni upravitelj, stečajni razlozi

SUMMARY

In this written work attention is focused on corporate bankruptcy. Bankruptcy is an integral part of the lives of numerous companies and of certain countries and citizens. Although companies, as legal entities, were created on the assumption of going concern, that is, assuming an endless time of horizon (i.e., business) in practice, there are only rare societies that have been able to survive for long. So bankruptcy is part of everyday life and as such it becomes interesting to economists as well. Bankruptcy occurs because of default, and the reasons why bankruptcy comes are: inability to pay, indebtedness and threatening inability to pay. The bodies of the bankruptcy proceeding are: the court, the bankruptcy trustee and the board of creditors. All bodies have various functions, some of which are; for the court: decides on the initiation of a preliminary proceeding in order to determine the existence of a bankruptcy reason and conducts this proceeding, decides on the opening of the bankruptcy proceeding. The bankruptcy trustee has the rights and obligations of the debtor body of the legal entity, unless otherwise provided by law, he represents the debtor with the power of the legal representative. The Board of Creditors is made up of individuals representing top-rated bankruptcy creditors, small-claims bankruptcy creditors, and previous debtors. The petition for bankruptcy proceedings and the filing of bankruptcy claims are special types of filings that are required by law to be submitted on the prescribed form. Files that must be filed in bankruptcy on the prescribed forms are available on the e-Bulletin of Courts website.

Every company that goes bankrupt is in business and financial difficulty, but each of these companies may not be economically inefficient. Bankruptcy proceedings should aim at saving economically efficient bankruptcy debtors, but precisely classifying debtors as economically efficient and economically inefficient proves to be extremely challenging.

Key words: bankruptcy, bankruptcy debtor, bankruptcy trustee (manager), bankruptcy reasons